

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2011

aruandeaasta lõpp: 31.12.2011

nimi: Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsium

registrikood: 80013459

tänava/talu nimi, Tõnismägi 2

maja ja korteri number:

linn: Tallinn

maakond: Harju maakond

postisihnumber: 10122

telefon: +372 6307186

faks: +372 6311410

e-posti aadress: elnet@elnet.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	28
Bilanss	28
Tulemiaruanne	29
Rahavoogude aruanne	30
Netovara muutuste aruanne	31
Raamatupidamise aastaaruande lisad	32
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	32
Lisa 2 Raha	33
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	33
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	33
Lisa 5 Ettemaksed	34
Lisa 6 Materiaalne põhivara	34
Lisa 7 Võlad ja ettemaksed	35
Lisa 8 Võlad tarnijatele	35
Lisa 9 Võlad töövõtjatele	35
Lisa 10 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused	35
Lisa 11 Annetused ja toetused	36
Lisa 12 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	37
Lisa 13 Tööjõukulud	37
Lisa 14 Seotud osapooled	37

TEGEVUSARUANNE

1. ORGANISATSIOON

Seisuga 31.12.2011 oli ELNET Konsortsiumil 10 liiget 13 raamatukoguga (edaspidi liikmesraamatukogu).

Juhatuse liikmed olid Malle Ermel (TÜ), Andres Kollist (TLÜ), Mihkel Reial (RR) ja Asko Tamme (TrtLR). Juhatuse esimees oli Mihkel Reial. 2011.a. korralisel juhatuse liikmete valimisel astus tagasi Vaiko Sepper (EHR), uueks liikmeks valiti Merike Kiipus (EKM). Novembris toimunud üldkoosolekul kinnitati juhatuse koosseisu muudatus alates 01.01.2012, mille kohaselt Eesti Rahvusraamatukogu uueks esindajaks valiti Janne Andresoo, tagasi astus Mihkel Reial.

Aasta jooksul toimus 6 juhatuse -ja 4 üldkoosolekut.

Üldkoosolekutel kinnitati 2010. a. majandusaasta aruanne, 2011. a. eelarve, tööplaan, liikme-maksu tasumise kord, infosüsteemi ESTER arendused ning 2012. a. eelarve projekt. Kinnitati konsortsiumi strateegiline arengukava 2011 – 2014.

25. augustil külastas Eestit tarkvarafirma *Innovative Interfaces Inc* esindaja Graham Woodruff. Arutelu teemadeks olid võimalik infosüsteemi ESTER Tallinna ja Tartu iseseisvate osade liitmine ning üleminek Sierrale. Konsortsiumist osalesid läbirääkimistel juhatuse esimees, arendusjuht ja infosüsteemi üldhaldur.

Viimaste aastate edukad projektid konsortsiumis ajendasid rohkem tähelepanu pöörama töötajate tunnustamisele. Ühiste arutelude tulemusel otsustati hakata välja andma auhinda „ESTER!“, mille eesmärgiks on tunnustada infosüsteemi ESTER (sh e-kataloogi ESTER ja andmebaasi ISE) edendajaid ja tõsta esile aktiivseid ja usaldusväärseid kolleege ning nende silmapaistvaid tulemusi. Ettepanekuid tunnustamiseks saavad teha kõik liikmesraamatukogude töötajad ja konsortsiumi tööühmad.

2011.a. auhind „ESTER!“ anti üksmeelse otsusega Urmas Sinisalule, kelle panus infosüsteemi arendusse, sh eurole üleminekul, on olnud tähelepanuväärne.

Lisaks saab konsortsiumi juhatus tunnustada silmapaistvaid konsortsiumi töötajaid ja koostööpartnereid tänukirjaga. Otsustati, et juhatuse liikmed, tegevdirektor ja arendusjuht tunnustatavate hulka kuuluda ei saa.

2011.a. pälvisid konsortsiumi tänukirja Anneli Marjapuu (Audit ja Konsultatsioonid PKF), Marika Meltsas (ELNET), Sirje Nilbe (ELNET), Taivo Raud (HTM), Anneli Sepp (ELNET), Urmas Sinisalu (ELNET), Külli Solo (ELNET) ja Tiiu Tarkpea (ELNET).

Konsortsiumi poolt läbiviidavate koolitussoovide täpsustamiseks saadeti raamatukogudele küsitlused. Selgus, et kõige rohkem probleeme on halduritel. Põhjuseks muutused/ täiendused infosüsteemis, haldurite sage vahetumine raamatukogudes. Vaja oleks pidevalt täiendatavaid

materjale, kust probleemide puhul abi saada. Parimaks lahenduseks peeti käsiraamatu koostamist halduritele (koostab infosüsteemi üldhaldur P.Kondratjev). Ühiselt leiti, et koolitusplaani koostama ei hakata. Koolitusi tehakse ja infot vahetatakse töörühmades ja listide kaudu, koostatakse rohkem juhendmaterjale, soovitatakse praktiseerida suuremates raamatukogudes, uute toodete ja uute liitujate koolitustest teavitatakse kõiki liikmesraamatukogusid, korraldatakse teabepäevi ja infopäevi. Uute rakenduste tutvustamiseks võiks kutsuda teabepäevadele esinema professionaale. Heade esinejate rahastamiseks tuleks raamatukogudel liituda.

Seisuga 31.12.2011 oli ELNET Konsortiumis 11 töölepinguga töötajat (TE 4,20). Aasta jooksul tehti väiksemamahulisi ja tähtjalisi töid 23 tööettevõtte- ja käsunduslepingu alusel. Tegevdirektorina jätkas Mare-Nelli Ilus, arendusjuhina Riin Olonen, infosüsteemi üldhaldurina Peeter Kondratjev, infosüsteemi riistvara haldurina Kalju Kill Kask, e-teadusinformatsiooni ühishangete administraatorina Marika Meltsas, andmebaasi EMS haldurina Sirje Nilbe, IT spetsialistina Urmas Sinisalu ja lapsehoolduspuhkusele jäänud andmebaasi ISE haldurit Külli Solo't asendas Kristel Veimann. Lapsehoolduspuhkusele jäi ka veebihaldur Maie Ristissaar, kelle tööüleandeid täitis infosüsteemi üldhaldur.

ELNET Konsortiumi eelarve on toodud lisa 5 (E-teadusinfo programmi eelarve eraldi lisa 6).

2. RAAMATUKOGUSÜSTEEM MILLENNIUM

Integreeritud raamatukogusüsteemi Millennium kasutatakse e-kataloogi ESTER pidamiseks (<http://tallinn.ester.ee> ja <http://tartu.ester.ee>, koostamises osalevad kõik konsortiumi liikmesraamatukogud) ning Eesti artiklite andmebaasi ISE pidamiseks (<http://ise.elnet.ee>, koostamises osalevad 12 liikmesraamatukogu). Kokku on raamatukogudel 531 kasutuslitsentsi (vt. lisa 2). Andmebaase varundatakse üle võrgu Tartu Ülikooli varundussüsteemi.

Aastal 2011 eraldas Haridus- ja Teadusministeerium infosüsteemi hoolduseks ja arenduseks 155 568 eurot. Taas kord ületas hooldusmaks infosüsteemi omanikfirmale ministeeriumi eraldise ja kõigile plaanitud arendustele rahastust ei jagunud. Liikmete kogutav Infosüsteemi arendusfond on kahel viimasel aastal vähenenud vajaduse tõttu võtta lisa *Innovative Interfaces Inc* hooldumaksu tasumiseks. Juhatus tegi üldkoosolekule ettepaneku koguda 2012.a. lisaks tavapärasele liikmemaksule infosüsteemi arendusraha, sellega nõustusid kõik liikmed. Seetõttu on 2012.a. võimalik säilitada tavapärase reserv ja lõpule viia oodatuid arendus – kasutajate registreerimise ja autentimise süsteem.

2.1. Riist- ja tarkvara

Seisuga 31.12.2011 olid kasutuses serverid Sun Sparc Enterprise T5120 (BASE 4Core, 1.2 GHz UltraSPARC T2 protsessor, 16 GB RAM, 4x73GB SAS, Solaris 10). Serveritele on sõlmitud 1-aastane riistvara ja operatsioonsüsteemi tugi, mis kehtib kuni 2012. märtsini. Serverid töötasid 2011. aastal stabiilselt ja pikemaid katkestusi serverite töös ei esinenud. Tarkvarasüsteemist oli

seisuga 31.12.2011 kasutusel versioon Millennium 2009B upd 1.4. Ettevalmistamisel on üleminek versioonile Millennium 2011 (eelnevalt on vaja üle kontrollida ja vajadusel korrigeerida serveri jaotust partitsioonideks) ning Tallinna serveri kolimine Rahvusraamatukogu uude serveriruumi.

Tekstipõhisest versioonist (INNOPAC) on endiselt jäänud kasutusele veel süsteemi haldusmoodul, kataloogimismoodul ja elektronkataloog (kuigi kataloogimismoodulit kasutatakse juba peamiselt Millenniumi keskkonnas ja elektronkataloogi veebikeskkonnas).

Veebilinkide kontrollimiseks kasutatakse Terry Reese'i loodud vabavaralisest tarkvarapaketti *MarcEdit* (koostatud on ka vastavad juhendmaterjalid). ID-kaardi kasutamiseks rakendatakse ELNET Konsortsiumis väljatöötatud tarkvara *ELNET-ID*.

Turvalise ühenduse jaoks rakendatakse e-kataloogis ESTER Thawte 123 ssl-sertifikaate - varasemad sertifikaadid andsid kasutajatele arusaamatuid ja tüütuid hoiatusi, kuna polnud veebilehitsejatele piisavalt tuntud.

2.2. E-kataloog ESTER (Tallinn ja Tartu)

Infosüsteemi ESTER kasutatakse 13 Eesti raamatukogus ning nende haruraamatukogudes (kokku 73) on kasutusel 1040 asukohakoodi.

E-kataloogi maht (seisuga 31.12.2011) oli kokku 2 933 591 nimetust ja 8 026 028 eksemplari (aastane juurdekasv seega vastavalt 130 573 nimetust ja 389 884 eksemplari). Aasta jooksul vormistati kataloogi Tallinna ja Tartu osas kokku 2 850 933 laenutust (2010.aastal - 3 117 660 laenutust) ja 2 213 559 laenutähtaja pikendust (2010. aastal 2 278 308 laenutähtaja pikendust).

Enim külastajaid oli e-kataloogis ESTER Eestist (Tallinna kataloogis 970 165, Tartus 848 401 külastajat), Venemaalt (Tallinnas 10 750, Tartus 10 658) ja Soomest (Tallinnas 9 624, Tartus 6 225). Hüppeliselt on kasvanud mobiilseadmete ehk nutitelefonide kasutamine e-kataloogi külastamiseks. Kui Google Analytics'i andmetel kasutati aastal 2010 e-kataloogi ESTER mobiilseadmetel kokku 4 398 korral, siis aastal 2011 tehti seda juba 11 975 korral (vt. lisa 2).

Üheks olulisemaks arenduseks aastal 2011 oli **eurokonversioon**. Lugejakirjetes (viivised/võlgnevused) tehti muudatused peamiselt tarkvaraliselt 2010.aasta detsembris. Tellimiskirjetes olevaid hindu muudeti käsitsi ja olenevalt raamatukogust kas 2010.aasta lõpul või 2011.aasta algul. Kõige rohkem oli muudatusi eksemplarikirjetes - Tallinna kataloogis muudeti hind ära kokku 1 543 246 kirjes ja Tartu kataloogis 2 310 155 kirjes. Massmuudatused kestsid peaaegu terve 2011. aasta vältel. Viiviste/ võlgnevuste kuvamine kahes vääringus e-kataloogis ESTER lahendati javascripti rakendusega (oli kasutusel kuni 30.06.2011). Eurokonversioon info-süsteemis ESTER kuulutati ERÜ poolt 21.oktoobril EMTA raamatukogus toimunud teadus- ja erialaraamatukogupäeval ka aasta teoks teadusraamatukogus. Auhinna (koos kultuuriministri tänukirjaga) pälvis eurokonversiooni lahenduse ja realisatsiooni eest Urmas Sinisalu.

Novembrist 2009 on e-kataloogis ESTER ära märgitud väljaannete kuulumine **Eesti trükise punasesse raamatusse** (aastate 1535-1850 kohta). Juuni lõpuks 2011. aastal sai e-kataloogis ESTER valmis ka valim Eesti trükise punase raamatu II osa (1851-1917) kirjetest, kusjuures e-kataloog kajastab "Eesti trükise punase raamatu" nimetuste leidumust nii e-kataloogi ESTER koostavates raamatukogudes kui ka teistes Eesti ning välismaa raamatukogudes ja arhiivides. Antud valim on ainus, mida peegeldatakse täies ulatuses nii Tallinna kui Tartu andmebaasis.

Juulikuus võeti javascripti lahendusena kasutusele **e-kataloogi ESTERi täiskirje kuva uus kujundus**, kus ülevaatlikkuse huvides on kõik kirje põhiandmetele (autor, pealkiri, ilmumisanndmed jms) lisanduvad andmed jagatud sakkidele:

- EKSEMPALARID: info raamatukogudes leiduvate eksemplaride, nende täpsema asukoha ja laenustatuse kohta (sealt leiab ka lingid avakogujuhile),
- TÄISKIRJE: kõik kirje põhiandmetele lisanduvad andmed (koos võimalusega täiskirje printerisõbralikult välja trükkida),
- MARC-KUVA: täiskirje andmed MARC21-vormingus (oluline eelkõige raamatukoguspetsialistidele),
- LISAINFO: kataloogi kasutajate poolt lisatud andmed (nt hinnangud ja kommentaarid).

Koostöös Eesti Kunstiakadeemia tudengitega valmisid 2011. aastal e-kataloogis ESTER teaviku laadide tähistamiseks kasutatavad **ikoonid**, mida plaanikohaselt võetakse kataloogis kasutusele 2012. aastal.

Oluline oli ka TTÜ raamatukogus loodud **avakogujuhi tarkvara** arendus ja laiendamine teistele ELNET Konsortsiumi raamatukogudele (lugejaile avati detsembris 2011). Lisaks TTÜ raamatukogule kasutatakse avakogujuhti nüüd veel Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia raamatukogus, Eesti Rahvusraamatukogus, Tallinna Ülikooli Akadeemiline Raamatukogus, Tallinna Keskraamatukogus, Tartu Linnaraamatukogus ja Tartu Ülikooli Raamatukogus. Avakogujuhi eesmärk on hõlbustada kasutajal teaviku leidmist lugemisaalas. Klikates e-kataloogis ESTER avakogujuhi ikoonil (sakil EKSEMPALARID) avatakse kasutajale vastava raamatukogu lugemissaali või korruse plaan, kus on tähistatud riiul, millel teavik asub.

2011.aasta detsembris valmis ka pikalt arenduses olnud tarkvara **ELNET-ID** uus versioon. Antud tarkvara on vajalik ID-kaardi kasutamiseks süsteemis Millennium. Seoses muudatustega uute ID-kaartide tehnoloogias ei osanud ELNET-ID tarkvara varasem versioon uutelt kaartidelt andmeid enam välja lugeda. Kahjuks ei soostunud tarkvara looja uut versiooni looma, mistõttu tuli ELNET Konsortsiumil leida uus arendaja. Aasta teisel poolel asus tarkvara arendama AS Overall, kellel jäid pärast töö üleandmist järgneva 6-kuulise garantiiaja jooksul lahendada mõned probleemid andmete lugemise kiiruse ja stabiilsuse osas.

Juba aasta algul said konsortsiumipoolselt valmis e-kataloogi ESTER andmed edastamiseks kokkulepitud vormingus **Google Scholarile**, kuid kahjuks andmete indekseerimine Google'i poolt alles kestab. Kui indekseerimine valmis saab, peaks e-kataloogi ESTER andmed olema leitavad nii Google Scholar-is, Google Books-is kui Google Search-is.

Eraldi teema moodustus 2011.aastal ka juurdepääsust Eesti tasulistele võrguväljaannetele (nii e-ajakirjadele, andmebaasidele kui ka e-raamatutele). Paljud kirjastajad alustasid juurdepääsu pakkumist kasutajanimede ja salasõnade tasemel, mis sobib üksikisikutele, kuid mitte raamatukogudele, kes teenust oma lugejatele vahendavad. **IP-põhise juurdepääsu võimaldamiseks Eesti võrguväljaannetele** peeti läbirääkimisi AS Postimehega ja AS TEA-ga. Postimees+ teenus (pluss.postimees.ee) avati raamatukogudele sügisest, juurdepääs TEA e-väljaannetele (www.teadur.ee ja www.ents.ee) aga alles aasta lõpus. Samas on koostatud juba nimekiri järgmistest väljaannetest, mille osas läbirääkimisi pidama hakata. Konkreetsemalt e-raamatute ja täpsemalt nende raamatukogude poolt lugejale vahendamise võimaluste üle arutamiseks moodustati ELNET Konsortiumis e-raamatu ümarlaud.

2011. aastal jätkus ka **Millenniumi tõlkimine**, samuti **MARC-kataloogimise juhendite** uute redaktsioonide valmimine. Lisaks kataloogimise juhenditele on ELNET Konsortiumi kodulehel kogu Eesti raamatukogunduse kogukonnale 2011. aastast avalikustatud ka e-kataloogi z39.50 serveri parameetrid.

Tööd tehti ka mitmete teiste arenduste ettevalmistamisega, kuid lõplike lahendusteni 2011. aastal veel ei jõutud (töö jätkub 2012. aastal):

- ühiselt lahendatud kasutajate registreerimise ja autentimise süsteem, mis oleks lisanud e-kataloogis ESTER võimaluse end ise soovitud konsortiumi raamatukogu kasutajaks registreerida ning nii registreerimisel kui hiljem autentimisel täiendavalt senistele võimalustele kasutada ka ID-kaarti ja Mobiil-ID-d;
- eraldi keskkond Eesti kaanepiltidele jm e-kataloogi ESTER rikastavale andmestikule (nt sisukorrad, sisukokkuvõtted vms);
- nimenormikirjete andmebaas töö dubleerimise vähendamiseks;
- Tallinna ja Tartu süsteemide võimalik liitmine (arvestades firmale Innovative Interfaces makstavaid tasusid tarkvara hoolduse ja arendamise eest tuleks kulutusi süsteemide liitmisel võtta kui investeeringut, ka üleminek Millenniumilt raamatukogusüsteemi uuele versioonile Sierrale on siis poole vähem kulukas).

Lisaks nimetatud teemadega jätkamisele tuleks silmas pidada 2011. aasta IUG konverentsil avalikustatud raamatukogusüsteemi Millenniumi uut arendust **SIERRA**. SIERRA kasutuselevõtmist tuleks konsortiumis tõsiselt kaaluda ja mitte otsusega liiga kaua venitada, kuna antud süsteem omab märgatavaid süsteemiarhitektuurilisi uuendusi (avatud platvorm, vabavaraline andmebaasi mootor PostgreSQL, vabavaraline index/märksõna mootor Lucene). Ning et mitte lugejate uutele harjumustele jalgu jääda, tuleks kindlasti kaaluda ja rakendada Innovative Interfaces uusi tehnoloogiaid nagu **Encore** ja **AirPAC**.

2.3. Eesti artiklite andmebaas ISE

Eesti artiklite andmebaasi *Index Scriptorum Estoniae* (<http://ise.elnet.ee>) koostatakse peamiselt Eestis ilmuvate ajalehtede, ajakirjade, artiklikogumike ja jätkväljaannete põhjal. Andmebaasi loomisel kasutatakse tarkvarasüsteemi Millennium täiendavat moodulit *Local Reference Database*. Andmebaas asub samas serveris e-kataloogi ESTER Tallinna andmebaasiga. Koostöös osaleb ELNET Konsortsiumi kolmeteistkümnest liikmesraamatukogust kaksteist.

31.12. 2011. seisuga oli andmebaasis 1 502 520 biblio- ja 54 655 normikirjet, neist varjatuna oli 83 989 bibliokirjet, mida peale konverteerimist ei ole jõutud veel üle kontrollida. Aasta jooksul sisestati (v.a. laadimised) kokku 62 461 bibliokirjet. Andmebaasi koostatakse 32 ajalehe ning 510 ajakirja ja jätkväljaande põhjal. Google Analytics'i andmetel külastati andmebaasi ISE aastal 2011 82 842 korral, neist 37 668 unikaalset külastust (vt. lisa 3).

Andmebaasi ISE puhul võib aastat 2011 pidada oluliseks tähiseks raamatukogudes koostatavate **artiklibaaside konverteerimisel ja ühisesse keskkonda laadimisel**. ISE keskkonda sai kantud suurem osa Rahvusraamatukogu, Tartu Linnaraamatukogu ja Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu artikliandmebaasidest. Käesolevaks hetkeks ei ole kõik laaditud andmed kasutajaile veel avalikustatud, kirjete ühtlustamine on pooleli. Järgmisel aastal lisanduvad RR-is koostatud andmebaas PInfo (20 979 kirjet) ning andmebaaside BIE ja VPB kirillitsas kirjed (vastavalt 438 ja 2 711 kirjet). Tartu Linnaraamatukogu plaanib konverteerida ja laadida ka andmebaasi Kunst (2 134 kirjet).

Töökorralduslikult oli ISEs suureks probleemiks **DIGARi linkide moodustamine**. Ajalehed ei saabu arhiivi õigeaegselt ja bibliograafid pidid pidevalt tegema järelkontrolle, et õiged lingid lõpuks siiski lisatud saaksid. Ressursside kokkuhoiu mõttes oli seetõttu väga oluline uue DIGARi linkide moodustamise korra väljatöötamine. Lingid moodustatakse andmebaasis ISE olevate andmete vastandamisel DIGARi andmetega, seega järelkontrolle bibliograafid enam tegema ei pea. Eeliseks on ka see, et lingid moodustatakse nüüd lehekülje täpsusega. Järgmisel aastal on plaanis sama loogika alusel teha DIGARi linkide moodustamiseks JavaScripti rakendused. Siis ei pea bibliograaf andmebaasist ISE digitaalarhiivi DIGAR lingi tekitamiseks enam täiendavaid andmeid lisama ja link DIGARisse kuvatakse ISE veebikeskkonnas ainult juhul, kui väljaanne on ka reaalselt digitaalarhiivi jõudnud.

3. EESTI MÄRKSÖNASTIK (EMS)

EMS on kõiki ainevaldkondi hõlmav tesauruse struktuuriga märksõnastik erilaadiliste teavikute eestikeelseks märksõnastamiseks ja infootsinguks. EMSi koostavad Eesti Rahvusraamatukogu ja Tartu Ülikooli Raamatukogu. Jooksva toimetamisega tegeleb 9-liikmeline toimetuse, kuhu kuuluvad Sirje Nilbe (toimetuse juht ja EMSi haldur), Urve Erm, Karin Kangur ja Ellen Kiloman Rahvusraamatukogust ning Tiiu Tarkpea, Helgi Laanes, Pille Naggel, Ivika Pall ja Elo Tõnisoo Tartu Ülikooli Raamatukogust. Hooldatavad ainevaldkonnad on jagatud kahe raamatukogu vahel enam-vähem võrdselt. Iga toimetaja vastutab kindlate valdkondade eest. Andmebaasi varundatakse üle võrgu Tartu Ülikooli varundussüsteemi.

2011. aastal jätkati valdkondade märksõnade ülevaatamist ja korrastamist. Uusi märksõnu lisati ESTERi andmebaaside, ISE andmebaasi ning rahvaraamatukogude koduloobaaside põhjal. Võeti ette süstemaatiline ingliskeelsete vastete ülevaatamine ja puuduvate lisamine (tööst on tehtud umbes kaks kolmandikku). 2011. aastal loodi EMSis 2 047 uut kirjet, kustutati 247 ning parandati 4 648 kirjet. Aasta lõpu seisuga oli EMSis 53 181 kirjet.

Uusi ja muudetud märksõnakirjeid on perioodiliselt **konverteeritud MARC-vormingusse** ning laaditud ESTERi andmebaasidesse ja ISE andmebaasi. 2011. aastal toimus 15 laadimist. Alates detsembrist saab EMSist kirjeid eksportida otse masinloetava standardse MARC-failina, samuti on eksport olemas ka UTF-8 märgistikus. Siiski pole veel valminud MARCXML väljundit, kus on senini veel probleeme diakriitikaga (põhjust pole leitud).

Üks EMSi teenuseid on **püsitedistus** uute, muudetud ja kustutatud märksõnade kohta. Aasta lõpuks oli vastava teenuse tellinud 132 inimest. Püsitedistus saadeti tellijatele 15 korral.

Alustati **ingliskeelse kasutajaliidese** loomisega (plaanis kasutusele võtta kevadel 2012).

Eesti märksõnastiku (EMS) kasutamise vastu on huvi tundnud ka mitmed asutused väljastpoolt konsortsiumi liikmeskonda, sh raamatupoed, raamatukogusüsteeme URRAM ja RIKS arendavad firmad Urania ja Deltmar, samuti mitmed Euroopa Liidu koostööprojektid, nt EuroTermBank. Seni on teised Eesti raamatukogusüsteemide ja arhiivisüsteemide arendajad (välja arvatud Rahvusraamatukogu ja digitaalarhiiv DIGAR) veebipäringute asemel soovinud pigem andmeid kopeerida oma süsteemi. Nii sai Rahvusarhiivi digitaalarhiivi osakond 8. detsembril EMSi avalikud andmed testimiseks CSV-failina.

Dubleeriva töö vähendamiseks nimenormikirjete koostamisel ja haldamisel on plaanis nii e-kataloogi ESTER kui ka andmebaasi ISE koostavate raamatukogude ühistööna luua eraldi-seisev **nimenormikirjete andmebaas** (ka selle andmekogu vastu on väljastpoolt konsortsiumit aktiivselt huvi tuntud). Aastal 2011 valmisid mõned normikirjetega seotud juhendmaterjalid, töö temaatikaga kandub aastas 2012.

4. EESTI TRÜKISE PUNANE RAAMAT II

Jätkus ka 2009. aastal alustatud projekt „**Eesti trükise punane raamat II : 1851-1917**“, mis on loogiliseks jätkuks kunagisele ühisprojektile „Eesti trükise punane raamat : 1353-1850“ (vt lähemalt <http://www.nlib.ee/PunaneRaamat>). „Eesti trükise punane raamat“ on loetelu eesti kultuurimälu jaoks olulistest rahvustrükistest. Nominendid valitakse "Eesti trükise punasesse raamatusse", arvestades nende kultuuriväärtust, leidumust, säilivusriske ja seisundit.

Arvestades uue perioodi (1851-1917) trükiste paremat füüsilist seisukorda ja paremat leidumust raamatukogudes, on ETPR II projektis trükise punase raamatu nimekirja lisamise puhul trükise säilivusrisiki kõrval varasemast olulisem just kultuuriväärtuslik aspekt (sh ka esimene väljaanne omas valdkonnas, omas laadis, oma tüübis vms). 2011.aasta algul lõppes valikute etapp (töös osalesid Eesti Rahvusraamatukogu, Kirjandusmuuseumi Arhiivraamatukogu, Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu ja Tartu Ülikooli Raamatukogu spetsialistid).

E-kataloogis ESTER avati vastav kogum 2011.aasta suvel ja projekti koond avaldati konsortsiumi kodulehel (<http://www.elnet.ee/projektid/etpr.php>) 2011. aasta sügisel.

Antud projekt on tihedalt seotud ka Kirjandusmuuseumi laiaulatusliku digiteerimisprojektiga, mille raames saab digiteeritud ca 100 000 lehekülge „Eesti trükisse punasesse raamatusse“ kantud trükistest. Antud materjali digiteeritakse raamatukogudes ka täiendavalt nimetatud projektile.

5. KOOSTÖÖPROJEKT DEA

Projektis „Digiteeritud Eesti Ajalehed“ osalevad: ELNET Konsortsium (riist- ja tarkvara omanik), Eesti Rahvusraamatukogu, Eesti Kirjandusmuuseumi Arhiivraamatukogu ja Tallinna Ülikooli Akadeemiline Raamatukogu.

2011.aastal lisandus DEA andmebaasi Rahvusraamatukogu, Kirjandusmuuseumi Arhiivraamatukogu ja Tallinna Ülikooli Akadeemilise Raamatukogu poolt kokku 56 uut nimetust, üldmahus 78 206 lehekülge digiteeritud aineist. Tegemist on suure nimetuste arvuga eeskätt seetõttu, et 2011. aastal digiteeriti suur hulk varem digiteeritud põhiväljaannete juurde kuuluvaid väikesemahulisi lisa- ja erilehti, mis tõstsid oluliselt nimetuste hulka, ent samas ka perioodilise väljaande kompleksust. Näiteks võib tuua Eesti Postimehe juurde kuuluvad Eesti Postimehe Lisa (1893-1895), Eesti Postimehe õhtused kõned (1896-1899), Eesti Postimehe Põllutöö ja Teaduste eralisa (1902-1903), Eesti Postimehe Muusiku Lisaleht (1882-1901), Eesti Postimehe Teaduste eralisa (1904-1905), Eesti Postimehe Missioni-Leht (1896-1904). Aga ka Kaja lisaleht (1907-1909), Kaja kirjandusline lisa (1909-1911, Kaja nalja ja pilke lisa „Siil“ (1907) jne.

Digiteeriti ka lühiajaliselt revolutsioonilistel ajaloo etappidel ilmunud ajalehti nagu Eesti Sõjamees (1917-1918), Eesti Teataja : Eesti Tööraha ja Sõjaväelaste Nõukogu Täidesaatva Komitee häälekandja (1917-1918), Tartu Tööliste ja Soldatite Saadikute Nõukogu Teataja aastast 1917 ning sellele järgnenud Edasi (1917-1919). Aga ka Töö Lipp (1917), mille hilisemad pealkirjad Võitlus (1918-1919), Tööraha Võitlus (1919), Töö ja Võitlus (1920) ja Tööliste Võitlus (1920, 1922-1923)

Maakondlikest väljaannetest digiteeriti Paide Teataja (1900-1912), Narva Uudised (1911) ja suur hulk kitsama spetsiifikaga väljaandeid nagu Usk ja Elu (1908-1917), Põllutööleht (1906-1918) ja selle juurde kuuluv Aiatööleht (1907-1918), Käsitööleht (1906 -1926) ja Naesterahwa Töö ja Elu ja Käsitööleht (1911-1927).

Väljaspool Eestit ilmunud eestikeelsest perioodikast digiteeriti Vaba Eesti Sõna (New York 1949-1981), Ameerika Eestlane (1925) Amerika Eesti Postimees (New York : 1897-1911) Rahva Hääl (Moskva : 1942-1944), Pikker - Rahva Hääle kaasanne (Moskva : 1943-1944).

Võõrkeelsest perioodikast on väga mahukaks nimetuseks, mille digiteerimine jätkub ka 2012. aastal, Livländische Gouvernements-Zeitung (aasta lõpu seisuga on digiteeritud aastad 1852-1895).

Kokkuvõtteks võib öelda, et 31.12.2011 seisuga on DEA-s kokku avalikult kättesaadav 326 nimetust (1 157 991 lehekülge), mis mahuliselt teeb 2,1 TB. Aastane juurdekasv on 78 206 lehekülge. Kasutati andmebaasi keskmiselt 2200-2400 korda kuus.

6. E-TEADUSINFO PROGRAMM

E-teadusinfo programmi rahalisel toel (vt. lisa 4 ja 6) sai võimalikuks kõigi oluliste teadusinformatsiooni andmebaaside tellimise jätkamine. Programmi elluviimisega seotud asjaajamise ajamahukus tekitas aga arvete maksmisel viivitusi ning pingestas suhtlemist kirjastustega.

Kirjastused, mille lepingutingimustes oli eelnevate ajakirjatellimuste jätkamine, asusid esmakordselt tähelepanelikult reaalseid tellimusi kontrollima, see tekitas pingeid ja lisatööd erinevate vahendajate kaudu tellitud tellimuste tõestamisel.

Konsortsiumi kaudu tellitud andmebaaside litsentsilepingud tehti raamatukogudele kättesaadavaks dokumendihaldussüsteemis Owl.

31.05.2011 – 22.09.2011 viidi konsortsiumis läbi Rahandusministeeriumi audit eesmärgiga anda hinnang „E-teadusinfo programmi“ raames struktuuritoetuse kasutamisele ajavahemikul 01.12.2009 – 30.11.2010. Auditi töörühm jõudis järeldusele, et toetuse saaja tegevus projekti rakendamisel on olulises osas vastavuses kehtivate õigusaktidega. Siiski tuvastasid audiitorid puuduseid toetuse sihipärasel kasutamisel ja riigihangete läbiviimisel raamatupidamisteenuse osas, millega kaasnesid mitteabikõlblikud kulud. Lisaks tehti täiendavaid märkusi lepingute järgimise, projektdokumentatsiooni säilitamise ja struktuuritoetusele viitamise osas. Auditi tulemusena esitati ELNET Konsortsiumile 3 123,96 euro suurune tagasinõue. Nõue tasuti vastavalt etteantud tähtajale.

26. jaanuaril 2012.a. Archimedese poolt teostatud paikvaatluse kontrollaktis nenditi, et ettekirjutatud vajakajäämised on kõrvaldatud.

20.05.2011 E-teadusinfo programmi tehtud muudatuse üheks eesmärgiks oli HTM vajadus kaasajastada ning tagada Eesti Teadusinfosüsteemi kaasaegsetele nõuetele vastavus. Programmile lisati uue tegevusena Eesti Teadusinfosüsteemi tarkvara arendamine ning abikõlblikkuse perioodi pikendati kuni 31.12.2014.

2011.a. viidi läbi riigihange Eesti Teadusinfosüsteemi tarkvara arendusteenuse tellimiseks. Aasta lõpuks oli teada edukaks tunnistatud pakkumus. Leping teenuse osutamiseks sõlmiti 2012.a. jaanuaris.

Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsiumi läbirääkimised andmebaaside katsetuste tellimiseks, ühistellimuste uuendamiseks, edaspidiste võimalike ühishangete kooskõlastamiseks raamatukogude vahel toimusid järgmiste kirjastuste ja infokompaniidega (loetletud tähestikuliselt):

- ☐ American Association for the Advancement of Science (AAAS)
- ☐ American Chemical Society

- ☐ American Psychological Association
- ☐ American Society of Microbiology
- ☐ American Institute of Physics, American Physical Society
- ☐ Brepolis
- ☐ Burgundy Information Services
- ☐ Cambridge University Press
- ☐ Chemical Abstracts Service
- ☐ CSIRO
- ☐ EBSCO
- ☐ Elsevier
- ☐ Emerald Publishing
- ☐ IEEE
- ☐ Institute of Physics (IOP)
- ☐ JSTOR
- ☐ Nature Publishing
- ☐ Naxos
- ☐ Oxford University Press (OUP)
- ☐ Project Muse
- ☐ Proquest
- ☐ Royal Society of Chemistry
- ☐ Sage
- ☐ Springer
- ☐ Taylor & Francis
- ☐ Thomson Reuters
- ☐ Wiley

Springeri e-raamatute ühisost, Safari andmebaasi, American Society for Microbiology e-ajakirjade, andmebaasi SciFinder ja Science Online kirjastuste Sage ja Emerald e-ajakirjade tellimuste uuendamise toimus väljaspool „E-teadusinfo programmi“.

Aasta jooksul toimusid järgmised kirjastuste / infokompaniide esitlused:

- o Web of Knowledge, EndNote Web, ResearcherID, InCites tutvustus Krzysztof Szymanski (Thomson Reuters) 28. veebr.
- o RefWorks koolitus - Martin Blomkvist (ProQuest) 29.märts
- o Uue Web of Knowledge platvormi tutvustus. – Krzysztof Szymanski (Thomson Reuters) 28.sep.

Katsetuseks olid avatud järgmised andmebaasid:

- o Datamonitor
- o Naxos Video Library
- o SAGE Research Methods Online
- o Thomson Reuters Book Citation Index

EBSCO/eIFL projekt

E-teadusinfo programmi raames hangitud EBSCO andmebaaside riigilitsentsi aktiivselt kasutavaid asutusi oli 55. Aasta jooksul tehti EBSCO andmebaasides kokku 5 788409 päringut, loeti/salvestati 369 951 artiklit.

	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
Päringud	5 788 409	3 399 719	2 198 334	1 148 910	870 942	860 112	671 383
Artiklid	369 951	355 003	342 372	298 076	278 446	293 657	301 703

7. EESTI E-VARAMU PROJEKT

Meetme „Teadusaparatuuri ja –seadmete kaasajastamine“ alameetme „Riikliku tähtsusega teaduse infrastruktuuri kaasajastamine“ projekti „Eesti e-varamu ja kogude säilitamine (esimene etapp)“ taotlejaks kinnitati Tartu Ülikool. Projekti taotleja ja partnerite (ELNET Konsortsium, Tallinna Ülikool, Eesti Kirjandusmuuseum, Eesti Rahvusraamatukogu) vahel sõlmiti konsortsiumileping. ELNET Konsortsiumis kinnitati E-varamu projekti eest vastutavaks juhatuse liige Andres Kollist, kes alustas ettevalmistustöödega, sh portaali ülesehitamise spetsialisti ametikohale kandidaatide otsimise ja läbirääkimiste pidamisega.

2011.a. juunis valmis projekti majanduskava. 11.11.2011 kinnitati projekti „Eesti e-varamu ja kogude säilitamine (esimene etapp)“ (E-varamu) nõukogu koosseis. ELNET Konsortsiumi esindab nõukogus Mare-Nelli Ilus. Nõukogu esimene koosolek toimus 22.11.2011.a. Arutati ja kinnitati 2012.a. eelarve, tegevuskava ja väljamaksetaotluste prognoos 2012-2015. Nõukogu kiitis heaks Andres Kollisti ettepaneku kaasata portaali ülesehitusse Kalev Pihl, kelle peamiseks

ülesandeks järgnevate kuude jooksul on luua tervikprojekti kirjeldus, projektiplaan ja portaali hanke pakkumiskutse.

8. TÖÖRÜHMAD

Aasta lõpu seisuga oli ELNET Konsortsiumis seitse töörühma. Lisaks käib regulaarselt koos e-raamatu temaatikaga tegelev ümarlaud.

Infosüsteemi ESTER ning kasutatava riist- ja tarkvara üldiste küsimustega tegeleb **haldurite kogu** (juht Peeter Kondratjev, ELNET). Haldurite kogu tegevuse eesmärgiks on tagada infosüsteemi igapäevane tõrgeteta töö, turvalisus ja stabiilne areng. Töörühma kuulub 22 liiget, postiloendis on 49 liiget. Koosolekuid, kus arutati erinevaid tööplaanis olevaid arendusi ja lepiti kokku erinevates veebikataloogi muudatustes, on viimasel ajal peetud koos teenuste töörühmaga (vt täpsemat kirjeldust allpool). Aktiivselt suheldi ka e-posti ja MSNi vahendusel.

Üldise iseloomuga küsimuste ja arendustega tegeleb ka **teenuste töörühm** (juhid Ave Janu, TTÜR, ja Ülo Treikelder, TrtLR). Töörühma eesmärgiks on tutvuda firma *Innovative Interfaces Inc.* poolt pakutavate tarkvaratoodetega, teha nende kohta ettepanekuid ELNET Konsortsiumi juhatusle ning ühtlustada ja koordineerida nende rakendamist. Töörühma kuulub 17 liiget, postiloendis on 25 liiget. Lisaks aruteludele enamasti postiloendi või ka MSNi vahendusel osaleti haldurite kogu ühiskoosolekutel. 2011. aastal tegeldi teemadega: avakogujuhi ja ELNET-ID tarkvara testimine, lugejate kommentaaride modereerimine, e-kataloogi ESTER kujunduse ja abitekstide uuendamine, Millenniumi laenumooduli ja veebikataloogi tõlkimine, süsteemide võimalik liitmine jm eesseisvad arendused.

Kataloogimise ja nimenormandmete töörühma eesmärk on ühtlustada ja koordineerida kataloogimist ning nimenormandmete koostamist e-kataloogis ESTER (juht Kristel Veimann, RR). Töörühma kuulub 20 liiget, postiloendis on 49 liiget. Lisaks peetakse informatsiooni vahendamiseks laiemaa haardega postiloendit, kus on 119 liiget. Töörühmana käidi koos kuuel korral, lisaks väiksemate töögruppide töökoosolekud kataloogimisjuhendite ettevalmistamiseks. Samuti suheldi aastaringselt aktiivselt postiloendi vahendusel. Kataloogimise ja nimenormandmete töörühma tegevus oli 2011.aastal väga aktiivne ja edukas. Üle on vaadatud kogu juhendmaterjalide pakett, valminud on terve komplekt MARC-kataloogimise ja lisajuhendeid.

Lõpetati ja täiendati järgmisi dokumente:

- kopeerkataloogija meespea,
- jadaväljaannete kataloogimisjuhend (märkuseväljad),
- videote kataloogimisjuhend (vastutusandmed, täiendkirjed),

- vastutusandmete juhend (lisati jadaväljaannete kirjeldamise põhimõtted),
- rollinimede juhend,
- veebilinkide sõnastused (piirangutega juurdepääsu sõnastused),
- isikunimede normpealdised,
- jadaväljaannete ühtluspealkirjad ja normikirjed.

Koostati uued juhendid:

- ISBNide omistamine ja kirjete koostamine,
- arvutifailid, e-lugered ja mittemuusikalised helisalvestised,
- kollektiivinimede normikirjed.

Kõik laiema erialaringkonna poolt kasutatavad juhendid on avalikustatud ka ELNET Konsortsiumi veebilehel.

Olulisel määral tegeldi ka e-ressursside skoopimise teemaga e-kataloogis ESTER ja süsteemide võimaliku liitmise küsimustega. Samuti tegeldi andmebaaside kvaliteedi monitooringuga ja andmete ühtlustamisega.

E-kataloogi ESTER küsimustega tegeleb ka **liigitamise ja märksõnastamise töörühm**, eesmärgiga ühtlustada ja koordineerida liigitamist ja märksõnastamist e-kataloogis ESTER (juht Tiiu Tarkpea, TÜR). Töörühma kuulub 16 liiget, postiloendis on 17 liiget. Lisaks peetakse informatsiooni vahendamiseks laiema haardega postiloendit, kus on 31 liiget (sh ka spetsialiste väljastpoolt konsortsiumi liikmesraamatukogusid). Aasta jooksul käidi koos neljal korral. Koosolekutel arutati peamiselt konkreetseid märksõnastamist ja liigitamist puudutavaid küsimusi. Eraldi käsitleti ka IFLA liigitamise ja märksõnastamise sektsiooni uudiseid ning UDK uuendusi.

Kuivõrd töörühma teemad ja suures osas ka liikmeskond kattusid ERÜ liigitamise ja märksõnastamise toimkonnaga, siis otsustati teha ERÜle ettepanek lõpetada ERÜ toimkonna töö ja kaasata rohkem huvilisi osalema konsortsiumi liigitamise ja märksõnastamise laiemas postiloendis. ERÜ juhatus nõustus toimkonna töö lõpetamisega.

Eesti artiklite andmebaasi ISE küsimustega tegeleb **andmebaasi ISE töörühm** (juht Külli Solo, alates 01.05.2011 Kristel Veimann, ISE haldur, ELNET; senine haldur Külli Solo lapsehoolduspuhkusel). Töörühma kuulub 16 liiget, postiloendis on 75 liiget. Töörühma tegevus oli väga aktiivne terve aasta vältel, koos käidi viiel korral, aktiivselt suheldi ka postiloendi vahendusel. Arutati erinevaid andmebaasi koostamisega kaasnevaid küsimusi (bibliografeeritavate väljaannete jaotus, artiklite liigitamine ja märksõnastamine, raamatukogude seniste baaside laadimine, laadimisest johtuvate dublettkirjete parandamine, linkide moodustamine digitaalarhiivi DIGAR jms). Täiendati nii MARC21 juhendit kui andmebaasi ISE kasutajaile suunatud juhendit. Maikuu toimus ISE teemahaldurite koolitus (lektorid Külli Solo ja Kristel Veimann).

Ühishangete töörühm kaardistab konsortsiumi liikmesraamatukogude kasutajate infovajadusi, andmebaasiturul pakutavaid elektroonilisi ressursse ning saadud andmete põhjal selgitab välja prioriteedid ja paneb paika võimalike ühishangete soovid (juht Marika Meltsas, ELNET).

Töörühmas on 14 liiget, postiloendis 13 liiget. Postiloendi asemel kasutatakse rohkem teisi suhtluskanaleid.

Digiteerimise ja mikrofilmimise töörühm korraldab reglemendi järgi digiteerimist Eesti raamatukogudes kokkulepitud tööjaotuse, ajakava ning rahastamis põhimõtete alusel, arvestades ühtseid standardeid ja kvaliteedinõudeid (juht Mihkel Reial, RR). Töörühma kuulub 10 liiget, postiloendis on 21 liiget. Digiteerimise ja mikrofilmimise töögrupp seadis oma ülesandeks 2011. aastal eelkõige vanade raamatute digiteerimise korraldamisele kaasaaitamise projekti „Eesti trükise punane raamat” kaudu, digiteerimistöde paremaks korraldamiseks mõeldud skannerite registri pidamise organiseerimise, digiteerimisvaldkonna koostöö ja infovahetuse tõhustamise mitte ainult raamatukogude vahel, vaid ka teiste mäluastustega, kasutades muuhulgas Kultuuriministeeriumi portaali Digiveeb. Eesti mäluasutuste suveseminaril 30.-31.augustil Palmses lepitati kokku mitme koostöösuna edasiarendamises, samuti selles, et ELNET Konsortsiumi digigrupi töösse kaasame kõik olulised mäluastused. Praeguseks on töörühma töösse kaasatud Rahvusarhiiv ja ennistuskoda Kanut. Toimus ka kaks koosolekut.

Eesti trükise Punase Raamatu projektiga seonduvat vt punktist 4.

E-raamatu ümarlaus on peale raamatukogude esindatud ka Eesti Kirjanike Liit, Eesti Kirjastajate Liit, e-raamatute tootjad Eesti Digiraamatute Keskus, DIGIRA ja LibroCS ning Tallinna Ülikooli Infoteaduste Instituut. 2011.aastal sai ümarlaud kokku kahel korral, lisaks arutati e-raamatute küsimusi ka märtsis Otepääl toimunud teadusraamatukogude talveseminaril ja septembris Tartu Ülikooli Raamatukogus ERÜ kogude toimkonnaga ühiselt korraldatud e-raamatu seminaril.

9. KONVERENTSIDEST, SEMINARIDEST OSAVÕTT

1. Teadusraamatukogude talveseminaril Otepääl 02.–03.märtsil osalesid Mare-Nelli Ilus, Kill Kalju Kask, Peeter Kondratjev, Marika Meltsas, Riin Olonen.

2. 09.-18.aprillini.2011 osaleti rahvusvahelisel IUG konverentsil, mis toimus San Franciscos USAs. Eestist osalesid Riin Olonen (ELNET), Peeter Kondratjev (ELNET), Urmas Sinisalu (ELNET), Maie Ristissaar (TLÜAR) ja Piret Zettur (TÜR).

3. Rahvusvahelisel konverentsil „*Aligning National Approaches to Digital preservation*“ 23.-25. mail osales Riin Olonen.

4. ELNETi suveseminar (Eesti IUG) toimus kümnenadat korda. Selle esimene osa toimus Tartu Ülikooli Raamatukogus 29.aprillil. Seminari teine osa toimus Kopraonu külalistemajas 30.-31.mail. Seminaril arutati rahvusvahelisel IUG konverentsil kuuldut ja erinevaid konsortsiumis eesseisvaid infosüsteemi arendusi. Seminaril osales 32 konsortsiumi ja liikmesraamatukogu töötajat.

5. Mäluasutuste suveseminaril „Digitaalse ressursi strateegiad ja kompetentsikeskused“ 30.-31. augustil Palmses osalesid Mare-Nelli Ilus, Kill Kalju Kask, Peeter Kondratjev, Riin Olonen.

6. Seminaril „Emakeelne e-raamat raamatukogus“ 13. septembril Tartu Ülikooli Raamatukogus osalesid Mare-Nelli Ilus, Kill Kalju Kask, Peeter Kondratjev, Marika Meltsas ja Riin Olonen (ettekandega). Konsortsium oli ürituse kaaskorraldaja.

7. IV teadus-ja erialaraamatukogu päeval Tallinnas EMTA raamatukogus 21. oktoobril osalesid Riin Olonen ja Urmas Sinisalu.

8. *Open Accessi* nädala loengutel 27. oktoobril osalesid Marika Meltsas ja Riin Olonen.

9. Aleksander Sibulale pühendatud erialapäeval Tallinna keskraamatukogus 4. novembril osales Riin Olonen.

10. Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu, SA Kutsekoda ja ESF programmi „Kutsete arendamine“ teabepäeval „Raamatukoguhoidjate täiendkoolituse ja uue kutsestandardi võimalused“ Eesti rahvusraamatukogus 9. novembril osales Riin Olonen.

11. Seminaril „Normandmed Eesti mäluasutuse infosüsteemides“ Eesti Rahvusraamatukogus 17. novembril osales korraldajana Riin Olonen.

12. Kirjapäeval Tartu Ülikooli Raamatukogus 29. novembril osalesid Peeter Kondratjev ja Riin Olonen (ettekandega).

10. ETTEKANDED

Olonen, Riin. E-raamatute ühishangete võimalikkus konsortsiumis. Seminar „Emakeelne e-raamat raamatukogus.“ Tartu, 13. september.

Olonen, Riin. Liita või mitte liita – kas meil ongi valikut? [: infosüsteemi ESTER iseseisvate Tallinna ja Tartu osade võimalikust liitmisest]. Kirjapäev. Tartu, 29. novembril.

11. ARTIKLID

Olonen, Riin. Konsortsium avalikustab oma uuendusi kaks korda aastas / Riin Olonen, Kristel Veimann, Sirje Nilbe // Raamatukogu (2011), nr. 4, lk. 22-23.

Ülevaade uuendustest e-kataloogis ESTER, artiklite andmebaasis ISE, Eesti märksõnastikus, Eesti trükise punase raamatu projektis ning digiteeritud Eesti ajalehtede andmebaasis DEA.

KASUTATUD LÜHENDID

EKA – Eesti Kunstiakadeemia

EKM – Eesti Kirjandusmuuseum

EMÜ – Eesti Maaülikool

EMTA – Eesti Muusika-ja Teatriakadeemia

HTM – Haridus-ja Teadusministeerium

RR – Eesti Rahvusraamatukogu

TLÜ – Tallinna Ülikool

TLÜAR – Tallinna Ülikooli Akadeemiline Raamatukogu

TrtLR – Tartu Linnaraamatukogu

TTÜ – Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu

TÜ – Tartu Ülikool

TÜR – Tartu Ülikooli Raamatukogu

E-KATALOOG ESTER: ARVANDMED

2.1. Kasutuslitsentside jaotus

Raamatukogu	Lühend	Litsentsid	Süsteemis kokku
ESTER TALLINN			
Eesti Hoiuraamatukogu	EHR	8	
Eesti Kunstiakadeemia raamatukogu	EKAR	5	
Eesti Kunstimuuseumi raamatukogu	EKMR	2	
Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia raamatukogu	EMTAR	8	
Eesti Rahvusraamatukogu	RR	118	
Tallinna Keskraamatukogu	TlnKR	90	
Tallinna Tehnikaülikooli raamatukogu	TTÜR	38	
Tallinna Ülikooli Akadeemiline Raamatukogu	TLÜAR	65	
	KOKKU	334	* 344
ESTER TARTU			
Eesti Kirjandusmuuseumi Arhiivraamatukogu	KMAR	9	
Eesti Maaülikooli raamatukogu	EMÜR	15	
Eesti Rahva Muuseumi raamatukogu	ERMR	5	
Tartu Linnaraamatukogu	TrtLR	54	
Tartu Ülikooli Raamatukogu	TÜR	114	
	KOKKU	197	* 187
	KOKKU	531	531

* Tallinna süsteemi üldarvus sisalduvad ka 10 Tartu raamatukogudele eraldatud kasutuslitsentsi (töötamiseks Eesti artiklite andmebaasis ISE). Litsentside jaotus: KMAR-1, EMÜR-3, ERMR-1, TrtLR-2, TÜR-3. Tallinna raamatukogud töötavad andmebaasiga ISE oma tavapärase litsentside arvu piires.

2.2. Kirjete arv ESTERis 2011 (seisuga 31.12.2011)

KIRJETÜÜP	KOKKU	TALLINN 8 rmtk	TARTU 5 rmtk
Bibliokirjed	2 933 591	1 535 273	1 398 318
Eksemplarid	8 026 028	4 568 697	3 457 331
Lugejakirjed	418 668	290 536	128 132
Normikirjed	155 421	75 598	79 823
Kursusekirjed	205	105	100

2.3. Andmebaasi ESTER kasv 2007-2011

AASTA	BIBLIOKIRJED	JUURDEKASV	EKSEMPLARID	JUURDEKASV
2007	2 159 797	197 993	6 256 126	448 066
2008	2 685 649	525 852	7 036 758	780 632
2009	2 655 811	- 29 838	7 364 402	324 644
2010	2 803 018	147 208	7 636 144	271 742
2011	2 933 591	130 573	8 026 028	389 884

2.4. Laenutusaktiivsus 2011

	KOKKU	TALLINN 8 rmtk	% koguaruust	TARTU 5 rmtk	% koguaruust
Laenutusi	2 850 933	1 746 803	61,27	1 104 130	38,73
Tagastusi	2 823 815	1 741 658	61,68	1 082 157	38,32
Pikendusi	2 213 559	798 515	36,07	1 415 044	63,93

2.5. Laenutusaktiivsus 2007-2011

AASTA	LAENUTUSI	TAGASTUSI	PIKENDUSI
2007	2 359 358	2 338 839	1 562 212
2008	2 542 046	2 507 752	1 694 240
2009	2 831 632	2 770 917	1 882 116
2010	3 117 660	3 095 756	2 278 308
2011	2 850 933	2 823 815	2 213 559
Tallinnas	1 746 803	1 741 658	798 515
Tartus	1 104 130	1 082 157	1 415 044

2.6. E-kataloogi ESTER külastusstatistika 2011

	Unikaalseid külastusi	Lehekülje vaatamisi	Keskmine kodulehel viibimise aeg
2010			
TALLINN	358 270	9 447 847	00:08:11
TARTU	348 380	7 345 346	00:04:58
2011			
Tallinn	354 958	9 396 822	00:08:00
Tartu	297 937	7 407 616	00:05:17

Enim külastajaid ESTERi Tallinna kodulehel oli Eestist 970 165 (93,16%), Venemaalt 10 750 (1,03%) ja Soomest 9 624 (0,92%). ESTERi Tartu kodulehel oli enim külastajaid Eestist 848 401 (94,7%), 10 658 (1,19%) ja Soomest 6 225 (0,69%).

2.7. E-kataloogi ESTER külastusstatistika 2010-2011 (mobiilseadmed)

	2010		2011	
	Tartu ESTER	Tallinn ESTER	Tartu ESTER	Tallinn ESTER
iPod	553	751	492	651
iPhone	487	398	966	1 294
SymbianOS	330	362	392	485
Windows Mobile	316	287	-	-
iPad	114	198	1 301	1 787
Android	121	214	1 971	2 405
Samsung	33	31	46	50
Sony	30	35	37	22
Nokia	72	5	20	24
LG	52	-	-	19
BlackBerry	-	9	6	7
Kokku	2108	2290	5231	6744

Mobiilseadmete ehk nutitelefonide kasutamine ESTERi külastamiseks on võrreldes 2010. aastaga hüppeliselt tõusnud. Enim kasutati mobiilseadmete puhul 2011. aastal Android seadmeid, mida kasutati Tartu ESTERi külastuseks 1 971 korral ja Tallinna ESTERi külastuseks 2 405 korral. Teiseks oli iPad, vastavalt Tartus ESTERi puhul 1 301 ja Tallinna ESTERi puhul 1 787.

EESTI ARTIKLITE ANDMEBAAS ISE: ARVANDMED**3.1. Kirjete arv ISEs 2011 (seisuga 31.12.2011)**

Kirjetüüp	Üldarv	Juurdekasv vrdl 2010
Nimetusekirjed	1 502 520	+ 214 780
Normikirjed	54 655	+ 4 830

3.2. Jagunemine teemabaasidesse (seisuga 31.12.2011)

KOOD	SKOOP	2011	2010	J-KASV
ihari	ISE haridus	103 369	35 620	67 749
ihuma	ISE humanitaaria	96 758	91 033	5 725
ikeki	ISE keel ja kirjandus	114 244	107 561	6 683
itmkf	ISE kunst, muusika, teater, film	305 475	289 687	15 788
ilood	ISE loodus- ja täppisteadused	28 399	22 470	5 929
imaak	ISE maamajandus ja keskkond	26 139	23 663	2 476
imedi	ISE meditsiin ja tervishoid	43 778	40 799	2 979
istva	ISE sport, turism, vaba aeg	53 099	50 326	2 773
itehn	ISE tehnika, tööstus, ehitus, IT	32 967	30 427	2 540
iyhis	ISE ühiskonnateadused	543 288	503 791	39 497
iyld	ISE yld	4	3	1
ieres	ISE e-ressursid (kirjed viitega täistekstile)	117 975	78 316	39 659
rbie	RR Eesti õigusbibliograafia	31 500	15 893	15 607
rparl	RR Parlamentarism	514	244	270
rrepr	RR reprod	4 317	2 424	1 893
rvpb	RR Vabariigi Presidendi bibliograafia	18 140	282	17 858

3.2. jätkub...

KOOD	SKOOP	2011	2010	J-KASV
aa	TLÜAR teemabaasid [varjatud]	81 629	3 782	77 847
aatly	- Tallinna Ülikool	32 250	3 722	28 528
aatrk	- Raamatukogu publikatsioonid [varjatud]	2 744	54	2 690
aavea	- Väliseesti artiklid [varjatud]	19 749	0	19 749
aavei	- Väliseesti ilukirjandus [varjatud]	510	0	510
aavet	- Väliseesti teaduskirjandus [varjatud]	549	0	549
ataka	- Akadeemikud [varjatud]	9 672	5	9 667
atgeo	- Geoloogia [varjatud]	6 586	1	6 585
atsug	- Soome-ugri [varjatud]	5 475	0	5 475
atung	- Ungari [varjatud]	4 824	0	4 824
okodu	TrtLR – Tartu kodulugu	74 123	71 093	3 030
opers	TrtLR – Tartu personaalia	17 242	16 931	311
yy	TÜR skoop [varjatud]	6 174	6 175	-1
multi	kirjed, mis on rohkem kui ühes skoobis	75 021	23 347	51 674
KOKKU	/ei ole eelnevate ridade aritmeetiline summa/	1 502 520	1 287 740	214 780

NB! Kirje võib olla korraga mitmes teemabaasis.

3.3. Sisestatud kirjed raamatukogude kaupa

Raamatukogu	Kirjeid
Eesti Kunstiakadeemia raamatukogu	141
Eesti Kunstimuuseumi raamatukogu	10
Eesti Maaülikooli raamatukogu	2 187
Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia raamatukogu	180
Eesti Rahva Muuseumi raamatukogu	147
Eesti Rahvusraamatukogu	37 544
Kirjandusmuuseumi Arhiivraamatukogu	49
Tallinna Keskraamatukogu	1 373
Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu	973
Tallinna Ülikooli Akadeemiline Raamatukogu	10 771
Tartu Linnaraamatukogu	4 888
Tartu Ülikooli Raamatukogu	4 068
Kokku	62 331

3.4. Andmed Google Analytics'i põhjal (1.01.2011-31.12.2011)

82 842 külastust (*visits*)

37 668 unikaalset külastust (*absolute unique visitors*)

633 752 lehekülje vaatamist (*page views*)

26,19% pörkemäär (*bounce rate*)

42,59% uusi külastusi (*new visits*)

„E-TEADUSINFO“ PROGRAMMI ÜHISHANKED

(2011.a. rakendusüksusele esitatud väljamaksetaotluste alusel)

1. *Sage*
2. *EBSCOhost eIFL* pakett
3. *Brepolis*
4. *MathSciNet*
5. *Psycinfo*
6. *PsycArticles*
7. *Nature Publishing*
8. *Communication & Mass Media*
9. *ISI Web of Knowledge*
10. *American Chemical Society*
11. *Naxos Music Library*
12. *RCS*
13. *EBSCO A to Z*
14. *IOP*
15. *Zentralblatt MATH*
16. *Springer*
17. *Scopus*
18. *Grove of Music*
19. *Grove of Art*
20. *Taylor & Francis*
21. *Science Direct*
22. *IEEE*
23. *Cambridge Journals Online*
24. *Wiley*
25. *RILM, RIPM*

ELNET KONSORTSIUMI EELARVE 2011

(va e-teadusinfo programm)

1.	TULUD	554 643,16
1.1.	Liikmetasu 2011.aastaks	88 489,00
1.2.	HTM 2011.a. eraldis infosüsteemi ESTER hoolduseks ja arenduseks ning E-teadusinfo programmi tegevuskulude kompenseerimiseks	158 068,00
1.3.	HTM 2010.a. eraldis infosüsteemi ESTER hoolduseks ja arenduseks	11 024,75
1.4.	Kultuuriministeeriumi toetus	1 215,00
1.5.	Sihtfinantseerimine	192,00
1.6.	Raamatukogud infosüsteemi arendamiseks	63 921,00
1.7.	Intressid	1 211,98
1.8.	Digikeskuse arendamine	549,70
1.9.	2010.a. eraldis	14 715,58
1.10.	Raamatukogud e-andmebaaside hankimiseks	212 601,15
1.11.	Raamatukogud ajakirjanduse litsentside hankimiseks	1 674,00
1.12.	Omafinantseerimine E-teadusinfo programmi läbiviimiseks	981,00
2.	KULUD	554 643,16
2.1.	Tööjõukulud (sh sotsiaal-ja töötuskindlustusmaks)	86 762,39
2.2.	Administreerimiskulud	5 050,97
2.3.	Liikmemaksud teistele organisatsioonidele	270,34
2.4.	Koolitus-ja lähetuskulud	9 507,39
2.5.	Bürooruumide halduskulud	1 630,11
2.6.	Seminaride läbiviimine	3 244,86
2.7.	Infosüsteemi ESTER hoolduskulud	155 652,42
2.8.	Tarkvara arendus	21 380,61
2.9.	Riistavara kulud	6 126,47
2.10.	Infosüsteemi arendusfond	37 641,18
2.11.	Raamatukogude e-andmebaaside hanked	170 934,24
2.12.	Raamatukogude ajakirjade juurdepääsu litsentside ostud	1 674,00
2.13.	Eraldatud 2012.a. kuludeks	54 768,18

E-TEADUSINFO PROGRAMMI EELARVE

1.	TULUD	2 285 898,89
1.1.	Administratiivkulud	26 842,89
1.1.1.	Tööjõukulud	19 173,49
1.1.2.	Riigihangete nõustamine, õigusabi kulud	639,12
1.1.3.	Büroomaterjalide kulud	1 022,59
1.1.4.	Raamatupidamise kulud	6007,69
1.2.	Tegevuskulud	2 259 056,00
2.	KULUD	2 285 898,89
2.1.	Administratiivkulud	23 131,03
2.1.1.	Tööjõukulud	16 791,11
2.1.2.	Riigihangete nõustamine, õigusabi kulud	120,00
2.1.3.	Büroomaterjalide kulud	424,86
2.1.4.	Raamatupidamise kulud	5 795,06
2.2.	Tegevuskulud	2 068 384,98
2.3.	Eraldatud 2012.a. kuludeks	194 382,88

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2011	31.12.2010	Lisa nr
Varad			
Käibevara			
Raha	97 068	107 141	2
Nõuded ja ettemaksud	1 251 030	1 252 938	3,4,5
Kokku käibevara	1 348 098	1 360 079	
Põhivara			
Materiaalne põhivara	2 366	6 622	6
Kokku põhivara	2 366	6 622	
Kokku varad	1 350 464	1 366 701	
Kohustused ja netovara			
Kohustused			
Lühiajalised kohustused			
Võlad ja ettemaksud	192 659	178 903	4,7,8,9
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	1 153 666	1 186 582	10
Kokku lühiajalised kohustused	1 346 325	1 365 485	
Pikaajalised kohustused			
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	2 408	0	
Kokku pikaajalised kohustused	2 408	0	
Kokku kohustused	1 348 733	1 365 485	
Netovara			
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	1 216	0	
Aruandeaasta tulem	515	1 216	
Kokku netovara	1 731	1 216	
Kokku kohustused ja netovara	1 350 464	1 366 701	

Tulemiaruanne

(eurodes)

	2011	2010	Lisa nr
Tulud			
Liikmetelt saadud tasud	194 610	689 758	
Annetused ja toetused	2 654 955	1 468 634	11
Kokku tulud	2 849 565	2 158 392	
Kulud			
Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud	-2 721 996	-2 029 213	12
Mitmesugused tegevuskulud	-18 181	-14 105	
Tööjõukulud	-103 563	-107 357	13
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-5 825	-6 593	6
Kokku kulud	-2 849 565	-2 157 268	
Põhitegevuse tulem	0	1 124	
Finantstulud ja -kulud	515	92	
Aruandeaasta tulem	515	1 216	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2011	2010	Lisa nr
Rahavood põhitegevusest			
Põhitegevuse tulem	0	1 124	
Korrigeerimised			
Põhivara kulum ja väärtuse langus	5 825	6 593	
Kokku korrigeerimised	5 825	6 593	
Põhitegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	1 908	-1 126 905	
Põhitegevusega seotud kohustuste ja ettemaksete muutus	-16 752	718 539	
Kokku rahavood põhitegevusest	-9 019	-400 649	
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamisel	-1 569	0	6
Laekunud intressid	515	1 215	
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-1 054	1 215	
Kokku rahavood	-10 073	-399 434	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	107 141	506 575	
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-10 073	-399 434	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	97 068	107 141	

Netovara muutuste aruanne

(eurodes)

		Kokku netovara
	Akumuleeritud tulem	
31.12.2009	0	0
Aruandeaasta tulem	1 216	1 216
31.12.2010	1 216	1 216
Aruandeaasta tulem	515	515
31.12.2011	1 731	1 731

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

MTÜ Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsium 2011 aasta raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti Vabariigi hea raamatupidamistavaga. Eesti hea raamatupidamistava tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestuspõhimõtetele (IFRS) ning selle põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, mida täiendavad Eesti Vabariigi Raamatupidamise Toimkonna juhendid.

Vara ja kohustused on bilansis jaotatud lühi- ja pikaajalisteks. Lühiajaliste varadena on näidatud varad, mis eeldatavasti realiseeritakse järgmisel majandusaastal. Lühiajaliste kohustustena on näidatud kohustused, mille maksetähtaeg on 12 kuu jooksul alates bilansipäevast. Ülejäänud varad ja kohustused on näidatud pikaajalistena.

Tulude, kulude ja tulemi kajastamiseks on järgitud Raamatupidamise Toimkonna juhendis „Mittetulundusühingud ja sihtasutused“ toodud tulemiaruanne skeemi.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Raha

Rahana bilansis ning raha ekvivalentidena rahavoogude aruandes näidatakse raha arvelduskontode jääke ning üllikviidseid rahaturufondide osakuid. Rahavoogude aruandes kajastatakse rahavoogusid äritegevusest kaudsel meetodil. Investeerimis- ja finantseerimistegevusest tulenevaid rahavoogusid kajastatakse otsemeetodil.

Materiaalne ja immateriaalne põhivara

Materiaalne põhivara on vara, mille kasutusiga on pikem kui üks aasta ja mille maksumus ületab 640 eurot. Materiaalne põhivara võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast, mittetagastatavatest maksudest ja muudest otsestest kasutuselevõtmist võimaldavatest väljaminekutest. Vara, mille maksumus ei ületa 640 eurot, loetakse väheolulise maksumusega varaks ja kantakse soetamisel kuludesse.

Väheolulise maksumusega vara üle peetakse arvestust bilansiväliselt. Materiaalset põhivara kajastatakse soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum. Kulumit arvestatakse lineaarselt lähtudes vara kasulikust tööeest.

Infotehnoloogilist riistvara amortiseeritakse 4 aasta jooksul.

Igal bilansipäeval hindab ettevõtte juhtkond, kas on märke, mis võiksid viidata vara väärtuse langusele. Juhul kui on kahtlusi, mis viitavad varaobjekti väärtuse langemisele alla tema bilansilise väärtuse, viiakse läbi vara kaetava väärtuse test. Kui varem alla hinnatud varade kaetava väärtuse testi tulemusena selgub, et kaetav väärtus on tõusnud üle bilansilise jääkmaksumuse, siis tühistatakse varasem allahindlus ning suurendatakse vara bilansilist maksumust. Ülempiiriks on vara bilansiline jääkmaksumus, mis oleks kujunenud arvestades vahepealsetel aastatel normaalset amortisatsiooni.

Ühingu liikmetelt kogutavad liikmemaksud, mis on kogutud põhikirjaliste ülesannete täitmiseks vajalike administreerimiskulude katteks, kajastatakse tuluna perioodis, mille eest need on tasutud.

Sihtotstarbelisi toetusi ja sihtotstarbelisi tasusid ühingu liikmetelt kajastatakse tuluna perioodis, mil leiavad aset kulutused, mille kompenseerimiseks toetused ja tasud on mõeldud.

Varade sihtfinantseerimise korral kasutatakse brutomeetodit – sihtotstarbeliste toetuste arvel soetatud vara võetakse bilansis arvele soetusmaksumuses ning varade soetamise toetuseks saadud summa kajastatakse bilansis kohustusena. Soetatud vara amortiseeritakse kulusse ning kohustus tulusse vara kasuliku eluea jooksul.

Rahavoogude aruanne on koostatud kaudsel meetodil - äritegevuse rahavoogude leidmisel on korrigeeritud ärikasumit elimineerides mitterahaliste tehingute mõju ja äritegevusega seotud käibevarade ning lühiajaliste kohustuse saldode muutused.

Aruandeaasta finantsaruanded kajastavad olulisi vara ja kohustuste hindamist mõjutavaid asjaolusid, mis ilmnesid bilansipäeva ja aruande koostamispäeva vahemikul ning on seotud aruandeperioodi või eelnevate perioodide tehingutega. Olulisi bilansipäevajärgseid sündmusi, mis ei ole seotud aruandeperioodi või eelnevate perioodide tehingutega, ei kajastata bilansis, nende olemasolul on nende sisu

avalikustatud aastaaruande lisades.

Alates 01.01.2011 ühines Eesti euroalaga ning seetõttu muutus Eesti ettevõtete arvestus- ja esitlusvaluuta Eesti kroonidest eurodeks. Muutusi arvestusvaluutas kajastatakse edasiulatuvalt. Eesti kroonides kajastatud saldod arvesti ümber eurodesse lähtudes Euroopa Liidu Nõukogu määrusega kinnitatud valuutakursist 1 euro = 15,6466 Eesti krooni, mis ühtlasi oli kuni eurole üleminekuni kehtinud Eesti Panga ametlik valuutakurss. Saldode ümardamisel tekkinud vahed kajastati üleminekuaasta aruandeperioodi kasumi või kahjumina.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2011	31.12.2010
Arvelduskontod	97 068	107 141
Kokku raha	97 068	107 141

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2011	31.12.2010	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	6 969	0	
Ostjatelt laekumata arved	6 969	0	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	18 998	174 839	4
Muud nõuded	71	92	
Ettemaksed	1 224 992	1 078 007	5
Kokku nõuded ja ettemaksed	1 251 030	1 252 938	

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

	31.12.2011		31.12.2010	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Käibemaks		181 578		168 707
Üksikisiku tulumaks		1 997		2 137
Erisoodustuse tulumaks		7		0
Sotsiaalmaks		3 323		3 509
Kohustuslik kogumispension		119		76
Töötuskindlustusmaksed		402		410
Ettemaksukonto jääk	18 998		174 839	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	18 998	187 426	174 839	174 839

Lisa 5 Ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2011	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Tulevaste perioodide kulud	1 224 992	1 222 584	2 408		3
Kokku ettemaksed	1 224 992	1 222 584	2 408		
31.12.2010					
	31.12.2010	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Tulevaste perioodide kulud	1 078 007	1 078 007			3
Kokku ettemaksed	1 078 007	1 078 007			

Lisa 6 Materiaalne põhivara

(eurodes)

	Muu materiaalne põhivara	Kokku
31.12.2009		
Soetusmaksumus	30 728	30 728
Akumuleeritud kulum	-17 513	-17 513
Jääkmaksumus	13 215	13 215
31.12.2010		
Soetusmaksumus	28 645	28 645
Akumuleeritud kulum	-22 023	-22 023
Jääkmaksumus	6 622	6 622
31.12.2011		
Soetusmaksumus	30 214	30 214
Akumuleeritud kulum	-27 848	-27 848
Jääkmaksumus	2 366	2 366

Lisa 7 Võlad ja ettemaksud

(eurodes)

	31.12.2011	31.12.2010	Lisa nr
Võlad tarnijatele	2 620	658	8
Võlad töövõtjatele	2 559	2 455	9
Maksuvõlad	187 426	174 839	4
Muud võlad	54	951	
Kokku võlad ja ettemaksud	192 659	178 903	

Lisa 8 Võlad tarnijatele

(eurodes)

	31.12.2011	31.12.2010	Lisa nr
Võlad tarnijatele, Eesti	2 620	658	7
Kokku võlad tarnijatele	2 620	658	

Lisa 9 Võlad töövõtjatele

(eurodes)

	31.12.2011	31.12.2010	Lisa nr
Puhkusetasude kohustus	2 559	2 455	7
Kokku võlad töövõtjatele	2 559	2 455	

Lisa 10 Sihtotstarbelised tasud, annetused ja toetused

(eurodes)

Brutomeetod

31.12.2011

Lühiajaline kohustus

1. Kataloogi "Ester" põhivara lühiajaline jääk - 272
2. Digikeskuse tulevaste perioodide tulu - 0
3. Liikmetelt:
  - 3.1. ELNET tulevaste perioodide tulu - 4 100
  - 3.2. ELNET põhivara lühiajaline jääk - 207
  - 3.3. Kataloogi "Ester" tulevaste perioodide tulu - 44 326
  - 3.4. Kataloogi "Ester" põhivara lühiajaline jääk - 1 887
  - 3.5. Elektroonilise raamatukogu tulevaste perioodide tulu - 168 070
4. E-Teadusinfo tulevaste perioodide tulu - 934 804

Kokku lühiajaline kohustus 1 153 666

Pikaajaline kohustus

1. E-Teadusinfo tulevaste perioodide tulu 2 408

Kokku pikaajaline kohustus 2 408

31.12.2010

Lühiajaline kohustus

1. Kataloogi "Ester" põhivara lühiajaline jääk - 1 906
2. Digikeskuse tulevaste perioodide tulu - 549
3. Liikmetelt:
  - 3.1. ELNET tulevaste perioodide tulu - 4 262
  - 3.2. ELNET põhivara lühiajaline jääk - 433
  - 3.3. Kataloogi "Ester" tulevaste perioodide tulu - 61 545
  - 3.4. Kataloogi "Ester" põhivara lühiajaline jääk - 4 283
  - 3.5. Elektroonilise raamatukogu tulevaste perioodide tulu - 26 359
4. E-Teadusinfo tulevaste perioodide tulu - 1 087 245

Kokku lühiajaline kohustus 1 186 582

Lisa 11 Annetused ja toetused

(eurodes)

2011 a.

1. Sihtotstarbelised toetused Eesti Vabariigi Haridus-ja Teadusministeeriumilt
  - 1.1. Eesti raamatukogude koondkataloogi "Ester" haldamiseks ja hooldamiseks - 148 462
  - 1.2. Elektrooniline raamatukogu - 8 085
  - 1.3. E-Teadusinfo - 2 497 653

2. Avatud Ühiskonna Instituudilt Budapestis
  - 2.1. Digikeskus - 755

Kokku - 2 654 955

2010 a.

1. Sihtotstarbelised toetused Eesti Vabariigi Haridus-ja Teadusministeeriumilt
  - 1.1. Eesti raamatukogude koondkataloogi "Ester" haldamiseks ja hooldamiseks - 92 557
  - 1.2. Elektrooniline raamatukogu - 80
  - 1.3. E-Teadusinfo - 1 364 908
  - 1.4. Teaduse teekaart - 6 393

2. Avatud Ühiskonna Instituudilt Budapestis
  - 2.1. Digikeskus - 4 696

Kokku - 1 468 634

Lisa 12 Sihtotstarbeliselt finantseeritud projektide otsesed kulud (eurodes)

2011 a.

ELNET kulud - 164
Kataloogi "Ester" kulud - 187 615
Elektroonilise raamatukogu kulud - 59 283
E-Teadusinfo kulud - 2 474 934

Kokku - 2 721 996

2010 a.

ELNET kulud - 475
Kataloogi "Ester" kulud - 286 637
Elektroonilise raamatukogu kulud - 400 282
Digikeskuse kulud - 64
E-Teadusinfo kulud - 1 341 755

Kokku - 2 029 213

Lisa 13 Tööjõukulud (eurodes)

	2011	2010
Palgakulu	77 004	79 912
Sotsiaalmaksud	26 559	27 445
Kokku tööjõukulud	103 563	107 357
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	11	10

Lisa 14 Seotud osapooled (eurodes)

Liikmete arv majandusaasta lõpu seisuga	31.12.2011	31.12.2010
Juriidilisest isikust liikmete arv	10	10

Ettevõtte loeb osapooli seotuks juhul, kui üks osapool omab kontrolli teise osapoole üle või olulist mõju teise osapoole äriolulistele otsustele.

Ettevõtte hinnangul ei ole ajavahemikul 01.01.2011 - 31.12.2011 toimunud tehinguid nimetatud osapooltega.

Aruande digitaalallkirjad

Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsium (registrikood: 80013459) 01.01.2011 - 31.12.2011 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
JANNE ANDRESOO	Juhatuse liige	24.05.2012
MALLE ERMEL	Juhatuse liige	24.05.2012
MERIKE KIIPUS	Juhatuse liige	24.05.2012
ASKO TAMME	Juhatuse liige	25.05.2012
ANDRES KOLLIST	Juhatuse liige	28.05.2012

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsium üldkoosolekule

Oleme auditeerinud Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsium raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31.12.2011, kasumiaruannet, omakapitali muutuste aruannet ja rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta, aastaaruande koostamisel kasutatud oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muid selgitavaid lisasid.

Juhtkonna kohustus raamatupidamisaruannete osas

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga ning sellise sisekontrolli eest, mida juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamiseta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Vandeaudiitori kohustus

Meie kohustuseks on avaldada oma auditi põhjal arvamust selle raamatupidamise aastaaruande kohta. Viisime oma auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (Eesti). Nende standardite kohaselt on nõutav, et oleme kooskõlas eetikanõuetega ning planeerime ja viime auditi läbi omandamiseks põhjendatud kindluse selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne on olulise väärkajastamiseta.

Audit hõlmab raamatupidamise aastaaruandes esitatud arvnaõtjate ja avalikustatud informatsiooni kohta auditi tõendusmaterjali hankimiseks vajalike protseduuride läbiviimist. Valitud protseduurid sõltuvad vandeaudiitori otsustustest, sealhulgas hinnangust riskidele, et raamatupidamise aastaaruanne võib sisaldada pettustest või vigadest tulenevaid olulisi väärkajastamisi. Nende riskihinnangute tegemisel võtab vandeaudiitor arvesse sisekontrolli, mis on relevantne majandusüksuse raamatupidamise aastaaruande koostamisel ja õiglasel kajastamisel, kavandamiseks antud tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamise eesmärgil majandusüksuse sisekontrolli tulemuslikkuse kohta. Audit hõlmab samuti juhtkonna poolt kasutatud arvestuspoliitika asjakohasuse ja tehtud arvestushinnangute põhjendatuse ning ka raamatupidamise aastaaruande üldise esitusviisi hindamist.

Usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie auditarvamusele.

Arvamus

Meie arvates kajastab kaasatud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsium finantsseisundit seisuga 31.12.2011 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti hea raamatupidamistavaga.

/digitaalselt allkirjastatud/

Rein Ruusalu

Vandeaudiitori number 261

PKF Estonia

Audiitorettevõtja tegevusloa number 12

Pärnu mnt 141, Tallinn

29.05.2012

Audiitorite digitaalallkirjad

Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsium (registrikood: 80013459) 01.01.2011 - 31.12.2011 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
REIN RUUSALU	Vandeaudiitor	29.05.2012

Sidevahendid

Liik	Sisu
Telefon	+372 6307186
Faks	+372 6311410
E-posti aadress	elnet@elnet.ee